

Hakemuksen jättäminen vuoden 2027 lainanottovaltuuden muuttamiseksi
1056/02.00.01/2026

Aluehallitus 12.05.2026 § 113

Lisätiedot

Talusojohtaja Ismo Rouvinen
ismo.rouvinen@siunsote.fi
Puh. 013 330 4506

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Leivonen Kirsi:

Aluehallitus päättää:

1. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan jättämään oheisen liitteen mukaisen hakemuksen vuoden 2027 lainanottovaltuuden muuttamiseksi.
2. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan nimeämään hyvinvointialueen edustajan tai edustajat valmisteluryhmään.
3. valtuuttaa hyvinvointialuejohtajan tekemään hakemukseen teknisiä korjauksia ja täsmennyksiä ennen sen lähettämistä sekä allekirjoittamaan hakemuksen.

Päätös

Hyväksyttiin.

Selostus

Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 15 §:ssä säädetään hyvinvointialueiden lainanottovaltuudesta. Valtioneuvosto päättää vuosittain valtiovarainministeriön esityksestä hyvinvointialueen valtuuden määrästä pitkäaikaisen lainan ottamiseksi. Lainanottovaltuus on hyvinvointialueen laskennalliseen lainanhoitokatteeseen perustuvan enimmäismäärän ja tilikauden alun ennakoidun lainamäärän erotus. Valtioneuvoston aiemmat päätökset valtuudesta otetaan huomioon lainanottovaltuuden määrässä.

Valtioneuvosto voi muuttaa lainanottovaltuutta, jos esitetyt investoinnit ovat välttämättömiä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen turvaamiseksi eikä investointitarvetta voida kattaa muulla tavoin. Lainanottovaltuuden muuttamisesta voidaan päättää hyvinvointialueen hakemuksesta tai valtiovarainministeriön, sosiaali- ja terveysministeriön tai sisäministeriön aloitteesta.

Valtiovarainministeriön investointioppaan mukaisesti lainanottovaltuuden muuttaminen voi koskea investointeja, joihin ei ole voitu varautua hyvinvointialueen investointisuunnitelmassa ja joita ei ole mahdollista rahoittaa jo hyväksytyyn lainanottovaltuuden puitteissa, muuttamalla hyvinvointialueen investointisuunnitelmaa tai esimerkiksi hyvinvointialueen omilla varoilla. Välttämätöntä investointitarvetta arvioitaessa hyvinvointialueen tulee selvittää myös, voidaanko tarpeeseen vastata muilla tavoin, kuten hyvinvointialueiden välisellä yhteistyöllä.

Valtiovarainministeriö asettaa päätöksen valmistelua varten valmisteluryhmän, johon valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja sisäministeriö sekä asianomainen hyvinvointialue nimeävät edustajansa. Valmisteluryhmän tehtävänä on arvioida lainanottovaltuuden muuttamisen edellytyksiä, tarvittavan lainanottovaltuuden suuruutta sekä hyvinvointialueelle asetettavia ehtoja. Arviointi perustuu hyvinvointialueen taloutta ja toimintaa koskevan tiedon perusteella tehtyyn kokonaisarvioon.

Valtioneuvosto on päättänyt 1.4.2026 hyvinvointialueiden lainanottovaltuuksista siten, että kymmenen hyvinvointialuetta sai lainanottovaltuutta vuodelle 2027. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue sai lainanottovaltuutta vuodelle 2027 noin 14 milj. euroa. Muutetun vuoden 2027 lainanottovaltuuden lisätarpeeksi esitetään 50,0 milj. euroa, josta 5,5 milj. eurolla rahoitetaan investointeja vastaavia sopimuksia. Lisätarve muodostuu viidestä rakennushankkeesta ja varautumisinvestoinneista.

Esitettävänä investointikohteina ovat strategisesti tärkeät ja taloudellisesti kannattavat asumisyksiköt Kiteelle, Lieksaan ja Liperiin, jotka ovat sosiaalihuoltolain (1301/2014) § 21b ja 21 c mukaisia ikääntyneiden yhteisöllistä asumista ja ympärivuorokautista palveluasumista sekä työikäisten ympärivuorokautinen asumisyksikkö. Pohjois-Karjalan hyvinvointialue on ikääntyvä hyvinvointialue ja palvelujen tarve kasvaa. Lisäksi kaikki olemassa olevat iäkkäiden asumispalvelukiinteistöt eivät täytä nykyisiä asumisen vaatimuksia ja/tai vaatisivat erittäin mittavia peruskorjauksia. Ikääntyneiden asumisyksiköiden tarpeellisuutta on arvioitu ja tehty suunnitelmat erillisessä ikääntyneiden asumispalvelun kehittämissuunnitelmassa vuosille 2025–2038. Suunnitelman pohjana on Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hyväksytty palvelustrategia ja palveluverkko.

Hyvinvointialueella on tehty kannattavuuslaskelmia useiden nykyisten asumisyksiköiden korvaamisella uusilla kompakteilla rakennuksilla. Kannattavuuslaskelmia tarkennetaan tarvittaessa lainanottovaltuuden muutosneuvottelujen yhteydessä.

On tarpeen huomioida, että valtiovarainministeriö voi käynnistää arviointimenettelyn, jos hyvinvointialueen lainanottovaltuutta on muutettu. Arviointimenettelyn käynnistyminen ei kuitenkaan ole automaattista, vaan sitä tarkastellaan erillisessä prosessissa. Lisäksi lainanottovaltuuden muuttamiseen voi sisältyä ehtoja ilman arviointimenettelyä.

Lainanottovaltuuden muuttaminen johtaa siihen, että hyvinvointialue velkaantuu enemmän kuin sillä on lainanhoitokykyä ja sen edellytykset selvitä sen järjestämisvastuulla olevista tehtävistä voivat vaarantua. Arviointimenettelyssä voidaan asettaa ehtoja hyvinvointialueen toiminnan ja talouden osalta, esimerkiksi kustannusten vähentämisen muodossa.

Nyt esitetty vuoden 2027 lainanottovaltuuden muuttaminen parantaisi Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen taloudellista tilannetta niin lyhyellä kuin pidemmälläkin tähtäimellä, mikä mahdollistaa nyt esitettävien tuottavuusinvestointien sisällyttämisen valmisteilla olevaan alijäämän kattamissuunnitelmaan, joka tulee samalla olemaan ministeriöön toimitettava talouden tasapainottamisohjelma.